

A magyar népgazdaság 1984. évi terve

(Folytatás az 1. oldalról.)
lok és követelmények megvalósítására átfogó, céltudatos és konkrét irányítási — szabályozási és gazdaság-

szervező — intézkedések történnék. Segíti az egyensúlyi helyzet javítását a belföldi felhasználás mérséklése is.

Az 1984. évi népgazdasági terv legfontosabb előirányzatai
1983 = 100

nemzeti jövedelem	101,5—102,0
belföldi felhasználás	98,0—99,0
ipari termelés	101,5—102,0
országos építés-szerelés	97,0—98,0
mezőgazdasági termékek termelése (az 1982. évihez viszonyítva)	100,0—101,0
lakossági fogyasztás	100,0—100,5
egy lakosra jutó reáljövedelem	100,0

A szocialista szektor be- —183 milliárd forint fordít-
ruházásaira folyó áron 180 ható.

A termelői ágazatok fejlődése

Az ipari termelésnek 1984-ben az eddiginél is nagyobb mértékben kell hozzájárulnia a külgazdasági egyensúlyi helyzet javításához. A terv azzal számol, hogy az ipari termékeknek mind a tranzitábilis rubelben, mind a konvertibilis valutákban elszámolt kivitele erőteljesen nő, és számottevően emelkedik a behozatalt gazdaságosan helyettesítő termékek termelése is. Csökken és összetételében változik az ipari termékek iránti belföldi kereslet, amit az ez évinél jobb színvonalon kell kielégíteni. Mindehhez meg kell gyorsítani a termelés szerkezetének átalakítását, a termékek korszerűségét és minőségét javító műszaki fejlesztést, növelni a versenyképes termékek termelését. Az eddiginél eredményesebben kell a célokra felhasználni a meglévő kapacitásokat, és a kisvállalkozások lehetőségeit is.

Folytatódik az energia- és anyagmegtakarítást szolgáló programok és akciók végrehajtása. Az energiagazdálkodási program eredményeként további igen jelentős energiahordozó-megtakarítás érhető el. A program keretében folytatódik a nagyfogyasztók fűtőolaj-felhasználásának földgázzal, villamos energiával vagy szénrel történő helyettesítése. A lakosság megfelelő szénellátását a szénemesítő eljárások kiterjesztése is szolgálja. A gazdaságos anyagfelhasználás és a technológiai korszerűsítése programjának keretében különösen a kohászati termékek, a műanyagok és a cement fajtáinak felhasználásának mérséklésében várható előrelépés. A program végrehajtása révén az ipar anyagfelhasználásának 0,5—1 százaléka takarítható meg. A melléktermék- és hulladékhasznosítási program feladatai alapvetően a keletkező hulladékok minél teljesebb körű, új területekre is kiterjedő begyűjtésére, valamint a hulladékok hasznosításának növelésére irányulnak.

A népgazdaság energiafelhasználásának növekvő hányadát hazai forrásokból kell fedezni. A széntermelés több mint 25 millió tonna, a kőolajtermelés 2 millió tonna, a földgáztermelés 7 milliárd köbméter lesz. Az energiahordozók behozatala a villamos energia kivételével nem növekszik.

A kohászatban a belföldi értékesítés mérsékelt csökkenése mellett a kivitel számottevően emelkedik, főleg a magasabb feldolgozottsági fokú termékek értékesítése nő.

A gépipar termelése a kivitel igen dinamikus növekedésével összefüggésben az ipari átlagot meghaladóan emelkedhet. A belföldi értékesítés csak a gazdaságos importhelyettesítés erőteljes fokozása révén közelítheti meg az ez évi. A fejlett tőkés országokba irányuló gépipari kivitel első sorban járműipari termékekből, szerszámgepekből és

tartós fogyasztási cikkekből, valamint bémunkák révén növelhető. A fejlődő országokba a beruházási gépek, ezen belül a komplex rendszerek kivitelének fokozására van lehetőség. A szocialista országokba elsősorban a hűtő- és számítástechnikai termékek, a szerkezetgépek, a vákuumtechnikai gépek, egyes járműipari termékek, valamint a mezőgazdasági és élelmiszeripari gépek, az elektronikai berendezések és az orvosi műszerek kivitele emelkedhet.

Az építőanyag-ipar termelése kis mértékben nő. A nagyberuházásokhoz szükséges építőanyagok (cement, kő, kavics, vasbetonszerkezetek) iránti igények csökkennek, nő viszont a kereslet a szigetelőanyagok, az üveg- és finomkerámia-ipari termékek iránt. Az építőanyag-ipar fontos feladata, hogy jobban alkalmazkodjon a lakosság, a magánlakás-építés igényeihez.

A vegyipar termelése — a kivitel emelkedése, a mezőgazdaság növekvő igényeinek kielégítése végett — az ipari átlagot meghaladóan bővül. A jövő évben már termel az új katalitikus krakküzem, ami számottevően növeli az értékebb kőolajipari termékek arányát. Sor kerül a pvc-por gyártó kapacitások jobb kihasználására, és az új polipropilénüzem belépésére. A termelésben nő a magasabb feldolgozottságú termékek részaránya. Jelentősen emelkedik a polipropilén, a nitrogénműtrágya, a gyógyszerek, a növényvédőszeres és a gumiipari termékek exportja. Kosmetikai és háztartás-vegyipari termékekből a lakosság igényeinek minél teljesebb kielégítésére kell törekedni.

A könnyűiparban is a legfontosabb feladat a kivitel gyors növelése. Emellett javuló színvonalon kell kielégíteni a várhatóan változó belföldi igényeket is. A kereslethez való gyorsabb alkalmazkodást segíti az új szervezeti formák elterjedése, a bedolgozó tevékenység kiterjesztése.

Az élelmiszeripar termelése — mivel néhány nyersanyagból az aszály miatt kevesebbet termelt, és több terméket nehéz értékesíteni — kis mértékben nő. Az átlagosnál gyorsabb lehet a fejlődés a hús-, a tej-, a tartósító-, a cukor-, a szesz- és boriparban. Növelni célszerű az exporttermékek feldolgozottsági fokát.

Az építési feladatok mérséklődnek, az építési-szerelési tevékenység csökken. Folytatódik a termelési összetételének változása: nagy mértékben csökkennek a beruházási, emelkednek a fenntartási és felújítási, valamint a lakosság részére végzett munkák.

A mérsékelt kereslet és a szabályozás változásai elősegítik a vállalkozási készség kibontakozását. Hozzájárulnak ehhez a további szervezeti változások is. Szükséges, hogy az építőipari vállalatok saját kezd-

ményezésükből, részlegeik önállósítása révén is korszerűsítsék belső szervezeti, érdekeltségi és elszámolási rendszerüket. Az építőipar-nak 37—38 ezer, korszerű technológiával kivitelezett lakás felépítésére kell felkészülnie, ehhez a szükséges kapacitás rendelkezésre áll.

A mezőgazdasági termékek termelése az ez évinél jelentősen nagyobb lehet, és kis mértékben meghaladhatja az 1982. évi színvonalat. Ezen belül a növénytermesztés eléri, az állattenyésztés felülmúlja azt. A nagyüzemek kiegészítő tevékenysége várhatóan tovább nő.

A terv gabonafélékből legalább 15 millió tonna betakarításával számol. Ez a hazai ellátás mellett módot ad számottevő kivitelre is. Az olajosnóvények vetésterülete és természetlaga kis mértékben emelkedik, a többlet főleg a kivitel növelésére szolgál. A cukorrépa ez évi megközelítő vetésterülete megalapozza a megfelelő belföldi ellátást. Zöldségfélékből a termés növekedésével az átlagtermés számottevő növelésével kell elérni. A gyümölcstermés is jelentősen felülmúlhatja az ideit.

Az állattenyésztésben a meglévő állatállomány fenntartása a cél. A szarvasmarha-tenyésztésben a feladat továbbra is a húshasznosítású állomány gyors fejlesztése, emellett a tejelő tehénállomány megőrzése, és a fajlagos tejhozam javítása. A sertés- és juh-tenyésztésben el kell terjeszteni az olcsóbb tartási és takarmányozási módszereket.

Tovább szükséges folytatni a fajlagos energia- és anyagfordítások mérséklését.

A kielégítő belföldi ellátás mellett mód nyílik a mezőgazdasági-élelmiszeripari termékek kivitelének

növelésére is. Ehhez javítani kell a külkereskedelmi munkát, újabb értékesítési lehetőségeket kell feltárni.

A vízgazdálkodásban bővülnek a közműves vízellátás, a szennyvízelvezetés és tisztítás kapacitásai. Javul az árvízvédelem biztonsága, folytatódik a Balaton vízminőségét védő munkák.

Az áruszállítási teljesítmények az igényeknek megfelelően, kis mértékben emelkednek. A belföldi szállítások az ez évi körül alakulnak, a külkereskedelmi szállítás erőteljesen bővül. A szállítások torlódását előrelátó felkészüléssel, a külföldi vasutakkal való eredményesebb együttműködéssel, a kapacitások jobb kihasználásával, a hétfégi rakodások arányának növelésével kell megakadályozni. A személyszállításban a helyi tömegközlekedés teljesítménye a fővárosban az ez évihez hasonló, a vidéki településeken nagyobb lesz. Az egyéni személygépkocsik közlekedés növekedési üteme kissé mérséklődik. A közlekedésben a fajlagos energiafelhasználás csökken.

A jövő évben üzembe helyezik az észak-déli metróvonal Elmunkás tér—Árpád-híd közötti szakaszát, a kiszélesített Árpád-hídat és a Róbert Károly kút Váci út—Lehel út közötti részét. Befejeződik az M3-as autópálya fővárosi bevezető szakaszának építése, a Keletpályaudvar vágányhálózatának rekonstrukciója. A villamosított vasútvonalak hossza további 100 km-rel bővül.

A postai szolgáltatások közül dinamikusabban emelkednek a távközlési teljesítmények. A távbeszélő főállomások száma emelkedik, ezen belül a lakástelefonoké 22 ezerrel nő. Új telefonközpont átadására kerül sor Tatán. Jelentős központbővítés lesz Debrecenben, Nyíregyházán, Kecskeméten és Siófokon.

Foglalkoztatottság. A lakosság jövedelme, fogyasztása, életkörülményei

A munkaképes korú lakosság és az aktív dolgozók számának csökkenése folytatódik. A foglalkoztatottak száma az iparban és az építőiparban várhatóan mérséklődik, a kereskedelemben és a nem anyagi szolgáltatások körében kis mértékben nő. Egyes szakmákban és területeken továbbra is jelentkezhet munkaerőhiány, ezt jobb munkaszervezéssel, a munka termelékenységének növekedésével kell feloldani. Az iparban, az építőiparban és a közigazgatásban megkezdődik a 40 órás munkahétre való áttérés. Ezt a vállalatok és az intézmények saját erejükből valósíthatják meg.

Az 1984. évi terv fontos célja, hogy a lakosság fogyasztása a nehéz körülmények között se csökkenjen. Ezért a terv azzal számol, hogy az egy főre jutó reáljövedelem — a körülmények tervezett alakulása esetén — eléri az 1983. évi.

A keresetszabályozás rendszere és mértékei csak viszonylag szűk körben változnak. A terv ezen túl a régióra fennálló kereseti aránytalanságok mérséklésére és egyes kedvezményezett célokra külön bérfejlesztési lehetőséget irányoz elő. Bővül az ez évben bevezetett új típusú bérszabályozás köre, és bevezetésre kerülnek újabb bérezési formák is. Mindezek alapján az átlagos nominálkeresetek mind a munkások és alkalmazottak, mind a termelőszövetkezetekben dolgozók körében az ez évinél

gyorsabban, 4,8—5 százalékkal emelkednek. A jövő évben módosul a bérszerelési rendszer is, ami jobb lehetőséget ad az egyes dolgozók keresetének nagyobb, a teljesítményektől függő differenciálására. A pénzbeli társadalmi juttatások a jövő évre tervezett intézkedések hatásával együtt közel 12 százalékkal múlják felül az ez évi.

A fogyasztói árszínvonal 7—8 százalékkal emelkedik. Ebből mintegy 4,5 százalék az ideai központi ártérítékek és a piaci árváltozások együttes hatására következnek be. A jövő évi központi ártérítékek első sorban a támogatások mérséklését, jobb árarányok kialakulását, az ellátás biztonságának fenntartását, a külgazdasági egyensúly javítását célozzák. Az alapvető fogyasztási cikkek ár-emelésének részbeni ellentételezésére a havi 2800 forint alatti nyugdíjak, valamint a rendszeres juttatások emelkednek.

A kiskereskedelemben gondoskodni kell arról, hogy a lakosság áruellátása megfelelő, a kínálat kielégítő, a lehetőségek szerint javuló legyen. A belkereskedelemben is folytatódik a szervezeteknek a piaci versenyt, a jobb munkát ösztönző korszerűsítése.

A lakosság életkörülményei tovább javulnak. A terv azzal számol, hogy a lakosság saját erejének bevonásával, a hitelek, vala-

mint az állami pénzeszközök felhasználásával 70—74 ezer — ebből 11 ezer állami — lakás épül. Az újraelosztásra felhasználható állami bérletek számának növekedése segíti a városi lakások építésének jobb kielégítését. A személyi tulajdonú lakásépítés mennyisége tovább nő. A terv nagy figyelmet fordít a magánlakás-építés feltételeinek — az építőanyag-ellátásnak, a telek- és közmuellátásnak, a hitelfeltételeknek — a javítására.

Az egészségügyi ellátásban a kórházi ágyak száma 1300-zal emelkedik, az év végén meghaladja a 100 ezret. Javul a kórházi technikai ellátottsága is. A bölcsődei helyek számának növelésével az ellátottság megközelíti a 20 százalékot. A fejlesztések döntő részben a lakótelepekre koncentrálódnak. Az óvodai férőhelyek száma több mint 5 ezerrel emelkedik, az óvodai ellátottság 92 százalékra nő, a zsúfoltság mérséklődik.

Az év folyamán több mint 1100 általános iskolai osztályterem létesül. A váltott napszakú oktatás aránya tovább csökken. A középiskolai oktatás körülményeit javítja mintegy 140 osztályterem létesítése, és az intézményhálózat belföldi tartalmának további hasznosítása. A felsőfokú oktatás tárgyi feltételei Pécsen, Miskolcon, Debrecenben és a Budapesti Műszaki Egyetemen javulnak. Folytatódik az ELTE rekonstrukciója. Befejeződik az Operaház felújítása. Megkezdődik a Nemzeti Színház építésének előkészítése. Kiemelkedő jelentőségű a Szechenyi Könyvtárnak a Budavári Palotába való költöztetése. A televízió adásidején belül nő a színes adásidő.

A tanácsok fejlesztéseiben elsősorban adnak a települési több szintű lakóházépítésnek, a víz- és csatornahálózat bővítésének, valamint az egészségre ártalmas vízü települések vízellátása javításának. Az észak-pesti szennyvíztisztító biológiai fokozatának üzembe helyezésével javulás várható a Duna vízminőségében is. Folytatódik a településeknek az országos földgázhálózatba történő bekapcsolása. A közegészségben a lakosság bevonásával javul a belterületi utak, járdák kiépítettsége.

Beruházások

A terv a beruházások volumenének kb. 10 százalékos csökkentését irányozza elő. A mérséklés az átlagosnál nagyobb az állami, ezen belül is a nem termelő beruházások körében. Elsősorban az új beruházások kezdése mérséklődik, de néhány területen a folyamatban levők is lassabban valósíthatók meg.

Állami beruházásokra az ez évinél 7—8 százalékkal kisebb összeg használható fel. Ebből a műszaki lehetőségeknek megfelelően folytatódik az 1985-ig befejezésre tervezett nagyberuházások lezárul a szolnoki papírgyár rekonstrukciója. A többi állami beruházás előirányzatait a terv differenciáltan, a fő célokra összpontosítva határozza meg. Az ez évinél számottevően nagyobb összeg használható fel a szénhidrogéniparban és a telefonhálózat fejlesztésére, kevesebb az út- és vasúthálózat, a rádió-televízió műsorszóró háló-

zat, a központi lakásépítés, valamint a kórházak és klinikák fejlesztésére. Új építési területek fejlesztése lényegében csak az egészségügy, a művelődésügy és a lakásépítés területén kezdődhetnek. Az ez évinél kevesebb beruházást valósíthatnak meg a tanácsok is. A terv a vállalatok és a szövetkezetek beruházási ráfordításának 5—7 százalékos csökkenését veszi számításba. Ennek érdekében a gazdasági szabályozás egyes elemeiben a gazdálkodó szervezetek pénzügyesait szűkítő módosítások történtek. Csökken az állami támogatások összege. A központi és hitelforrások elsősorban az exportképesség javítását, az energiafelhasználás ésszerűsítését, az anyagtakarékosságot és a technológiai korszerűsítést, a hulladék- és másodlagos nyersanyagok hasznosítását célzó jövedelmező fejlesztések megvalósítását segíthetik.

Nemzetközi gazdasági kapcsolatok

A terv elsődleges célja a külkereskedelmi mérleg egyenlegének további számottevő javítása. Ehhez mind a tranzitábilis rubelben, mind a konvertibilis valutákban elszámolt kivitel dinamikus növekedése szükséges, miközben a behozatal nem emelkedhet. Mivel a mezőgazdasági-élelmiszeripari termékek kivitelére az ez évi aszály miatt alig nő, az ipari termékek kivitelét az átlagosnál gyorsabban kell növelni.

A terv azzal számol, hogy a termelés szerkezetének átalakítása, a termékek minőségének, versenyképességének növelése, az értékesítési lehetőségek felkutatása, a javuló piaci munka megvalósulását az átlagosnál gyorsabban kell növelni.

A terv azzal számol, hogy a termelés szerkezetének átalakítása, a termékek minőségének, versenyképességének növelése, az értékesítési lehetőségek felkutatása, a javuló piaci munka megvalósulását az átlagosnál gyorsabban kell növelni.

A népgazdasági terv céljainak megvalósulását — változatlanul nehéz és több tekintetben romló külgazdasági körülmények között — a gazdasági szabályozórendszer, az állami költségvetés, a hitelpolitikai irányelvek, az állami gazdaságsszervező tevékenység és az évközi irányító munka együttesen alapozza meg. Az e területeken hozott döntések meghatározzák a gazdaságirányító szervek feladatait. A Minisztertanács az 1984. évi alapvető gazdaságpolitikai célok megvalósítása érdekében fontosnak tartja a külső és belső tényleges folyamatokhoz, a feltételezettől esetleg eltérő körülményekhez való rugalmas és folyamatos alkalmazkodást, a szükséges döntések késedelem nélküli meghozatalát.

takarékosság, a fajlagos energia- és anyagfelhasználás javulása, a drága importot helyettesítő termelés növekedése pedig lehetővé teszi a behozatal ez évi színvonalon tartását. Ezzel megvalósítható, hogy a tranzitábilis rubelben elszámolt külkereskedelmi forgalom passzívuma az ez évinél jóval kisebb, a konvertibilis valutákban elszámolt forgalom aktívuma pedig lényegesen nagyobb legyen.

A terv céljainak megvalósítása érdekében, számol további külföldi hitelek felvételével is, az eddigi kialakult banki és nemzetközi intézményi rend keretei között.

* * *

A népgazdasági terv céljainak megvalósulását — változatlanul nehéz és több tekintetben romló külgazdasági körülmények között — a gazdasági szabályozórendszer, az állami költségvetés, a hitelpolitikai irányelvek, az állami gazdaságsszervező tevékenység és az évközi irányító munka együttesen alapozza meg. Az e területeken hozott döntések meghatározzák a gazdaságirányító szervek feladatait. A Minisztertanács az 1984. évi alapvető gazdaságpolitikai célok megvalósítása érdekében fontosnak tartja a külső és belső tényleges folyamatokhoz, a feltételezettől esetleg eltérő körülményekhez való rugalmas és folyamatos alkalmazkodást, a szükséges döntések késedelem nélküli meghozatalát.

A Minisztertanács felkéri a gazdálkodó szervezeteket, a tanácsok és az intézmények vezetőit és dolgozóit, hogy munkájukat a terv céljait és követelményeit szem előtt tartva végezzék, segítsék azok valóra váltását.